

ROMANIA LITERARA.

№ 8.

Assi.

20 Февраріе, 1855.

SENTINELA ROMÂNŢ.

POEM ISTORIC

DE

B. Alexandri.

Апа трече, петрѣ ретънѣ.

КЪНТЪЛ I.

I.

Din vârfoşii Carpaţilor,
Din desimea Brazilor,
Rъnezit'am okii mei,
Ca doi vâzătorî supintinei,
Pe cea vale adъncitъ
Şi кз флорі аконеритъ,
Ce se 'ntinde ca o ceaţă
Pъn'аn Dъnъrea шреаць,
Şi de-аколо, 'n departare,
Pъn'аn Nistrъ, pъn'аn Mare.
Iар не чел амар пълнитъ
Къ възстел че 'нтълитъ?
Антълитъ зн остъшел
Верде ка зн stejъrel,
Мандръ ка зн пълс де леж
Şi viteaz кът е зн Zmeş!
Брадъ-і стънр ера 'нкордат
Съе зн скът де фер стпат
Каре 'n soape стрелчѣа
Şi не каре се зърѣа

О лъпоакъ арцитіе
Че пъреа а фі кіар віе,
Şi сзе фіаръ доі копіі
Че пъреа а фі кіар віі.
Мъна-і дреантъ цinea палъ;
Iар не кап пърта кз фалъ
Коіф де асп лъчилор,
Ка зн зеж немъритор.

Чел viteaz ера къларе
Пе-зн кал алъ дн nemішкаре,
Şi, ка дънсъл, неклнтит
Sta, privedind supе Pesъrit.
Nъmaі okii seі mişка,
Vълтреште-і алерга
Пё чеа заре ченшѣе,
Лънръ, таінікъ, пълстие,
Şunde, ка nin vis трекънд,
S'aszia din кънд дн кънд
Vъсет сърд, грозаве шоанте
Че venia din Miazъ-noante,
Sromot лънр, днъдъшит
Че venia din Pesъrit.

Еарва нъ се клътїна,
Фрънза нъ се легъна;
Пасереа ла мъндї сьзра,
Фіара 'n kodpi тремъра,
Къчї prin лъмеа снълмжнтатъ,
Ан зїмїре кзфъндатъ,
Тречеа речї фіорї де моарте,
Presimъiri de pele soapte!
Iар не чер зн вълтър mare,
Фъкънд черкърї де сьзраре,

Se zърia пlстind кз фалъ
 Ши 'n rotirea-і trіzmafалъ
 Cіntia оvіzл сеѣ търреѣ
 Пе viteazл кълъреѣ.

— Cine ештi тз, тѣі воініче,
 Ретъчit пе кѣмпі, аиче?

— Cine's еѣ?. Ostaи roman,
 De-a 'Mпърatzлxi Траian!

— Dar че каѣі тз, тѣі воініче,
 Singър дн пстiтs, аиче?

— Маіка Roma чеа вѣтрънъ
 Mі-аѣ пзs arma asta 'n тълъ
 Ши mі-аѣ zis кз гласъл сеѣ:
 „Фііzл меѣ, алесъл меѣ!
 „Тз, din тоѣі аі meі коні,
 „Чел маі tare 'n vitejii!
 „Мерѣі дн Dacia, гръвемте,
 „Пе варварі de'і рзsinемте;
 „Шапоі вечінік пріvігіазъ,
 „Sentinelъ тз.т viteazъ,
 „Ши te-аѣне ла хотаре
 „Къ s'azdѣ дн депъртаре
 „Pезънъnd dзshmane пасърі,
 „Menіцъnd варваре гласърі...“

Benit'am mі am дnvіns!
 Пе варварі, пе тоѣі i-am stins,
 Ши пе цертъріле лор
 Акъm, Domn стължнітор,
 Amtent оарде.ле аване,
 Amtent лiмвеле dзshmane
 Каре vіnѣ din резъріт
 Ка потоп немърѣніт
 Съ кзпріndъ, съ дпече
 Tot пзмжнтъл zнде-ор трече!

— Bai de tine, тѣі воініче,
 Аі се пері дн кѣмпі, аиче!

— Еѣ съ пер, еѣ?... нічi о datъ!
 Vie-о лъме днкpзntatzъ,
 Vie валърі marі de фок...
 Нічi къ m'ор кліnti din лок!

Tot че'і verde s'a зска,
 Pікpіле vor сека,
 Ши пзstііzл tot мереѣ
 S'a лъдi 'мпреѣіzръл меѣ,
 Dar еѣ, вечінік дн пічiоаре,
 Пiнтpe валърі арzetoаре,
 Пiнтpe оарде.ле аване,
 Пiнтpe лiмвеле dзshmane,
 Воіz лъnta, лъnta-воіz фоарте,
 Фър'a фi atins de moарте,
 Къчi Romъn sжnt дн пстере,
 Ши Romъnz 'n вечi нз пере!

II.

Avіe zиче, eatъ, eatъ
 Фълцерь 'n чер о съдеатъ,
 Вжјже, vine, ловеште
 Skзzл каре zінgenemте
 Ш'o резнінче,—о свърле jos
 Ка пе-зн шерпе veninos.
 Dзпъ dжnsa 'n депъртаре,
 Коло'n фъnd, дн фъnd ла zаре
 Се іvemте-зн перъ nor,
 Пiн de sromot сзпътор,
 Че tot vine, че tot кpемте
 Ши пе кѣмпpі се лъдемте
 Кът е zаре de зъріт
 Днтpe Норд mі Pезъріт!

— Sentinelъ, пріvігіазъ!
 Норъл крѣnt днainteазъ.
 Sentinelъ, te apatz!
 Норъл крѣnt се спарѣ... eatъ
 Eatъ оарде.ле аване,
 Eatъ лiмвеле dзshmane
 De Hенizі mі de Българі,
 De Ломварzі mі de Аварі!
 Bіnѣ mі Хзніі, vіnѣ mі Гоѣіі,
 Bіnѣ потоп, потоп кз тоѣі
 Пе каі іzѣі ка ржндъне.ле,
 Фъръ фpъе, фъръ шеле,
 Каі sipenі че фзгѣ ка вantz.л
 De кзтремъpъ пзмжнтъл!
 Mзлѣі's ка пзsіпъл търреі,
 Mзлѣі ка гiареле мзстръреі
 Днтp'зн сзфлет пъктos,
 Днтp'зн кзѣet сзпцepos!

Sai Romane ne omor;
 Фъте фълцар pessitor,
 Фъте Дъпере търватъ,
 Фъте soartъ ne'mпъкатъ
 Къчи потопъла, eatъ'я, vine
 Ши'ї amar, amar de tine!

— Bie!..

Ка о стѣнкъ палъ
 Че din вѣрѣ de мѣнте салъ
 Тѣнъ, се рѣсторомеште,
 Kade, рѣмне ши sdromеште
 Kodpиi векi din a sa кале
 Пън'дн фънд, дн фънд девале :
 Астфел крѣнт осташъла меѣ
 Дши isвеште калъла сеѣ
 Peste kodpиi мишкѣторi
 De варбарi пѣвълиторi,
 Ши ми'ї спарце, ми'ї pesвеште,
 Spopъpи, спопъpи дi koseште,
 Ши'ї днфрѣнце, ши'ї resпiнце
 Ши'ї алънгъ, ши'ї днвинце!
 Калъ-ї тѣрѣ, мѣшкъ, свѣаръ,
 Bat de сѣнце ка о фѣаръ,
 Калкъ трѣнѣpи сѣе пiчiоаре,
 Сфартъ арме сѣнѣтоаре,
 Ши кѣ греѣ дн сѣнце 'ноатъ,
 Ши мерѣ се 'ndeасъ 'н глоатъ.

Крѣнт pesвоis! прiвiре крѣнтъ!
 Фiиъла Romei се днкрѣнтъ...
 Фълцарi esѣ din окiи sei!
 Фълцаръ миi de скѣнтеi
 Dintp'ал армелор чiокпiрi
 Ши лѣчиоасе zипrenipи.
 Сворѣ топареле-арѣнкате,
 Сѣжрнiиъ-арчеле 'нкорdate,
 Ши сѣцециле ла soape
 Bijelesкѣ вѣжмiтоаре.
 Kaii салъ ши некеазъ;
 Лънта зрлъ, се 'нклентеазъ,
 Ши варбарi тодi грѣмадъ
 Морѣиi крѣде се даѣ прадъ!
 Zече кадѣ, о сѣтъ морѣ...
 Sѣте винѣ дн локъла лор!
 Миi днтреци се рѣsinesкѣ...
 Але миi дн лок sosескѣ!

Dар viteазъла кѣ-а са палъ
 Фаче дрѣм пiнтре пѣвалъ
 Ши пѣтрънде prin сѣцеци,
 Кѣ'ї Romън кѣ шенте вiеци!

Дн зѣдар Xидра тѣрвсазъ,
 Трѣнѣ-ї грозник днкордеазъ,
 Цете, зрлъ ши скѣршпеште
 Ши 'марецир се 'нокълчеште ;
 Фiиъла Romei се aprinde,
 Xидра 'н мѣнеi о кѣрпiнде
 Ш'о зѣгрѣмъ, ши о сфартъ,
 Ш'о днвинце, ши о дартъ!

Фѣгѣ Ценизиi, фѣгѣ Бѣлгарiи,
 Ши Ломѣарзиi ши Аварiи;
 Фѣгѣ ши Хъниi, фѣгѣ ши Гогдiи,
 Фѣгѣ потон, потон кѣ тодiи,
 Ши се дѣкѣ, се дѣкѣ ка вѣнтъла
 Assъpзiнд днтрег пѣмѣнтъла
 De-а лор зрlete варбаре
 De-а лор ваete amare!

III.

Ѧnde's oarde.le аване?
 Ѧnde's лимбеле дѣшмане?
 Аѣ перит s'аѣ stins din фадъ,
 Прекъзм тоамна 'н диминеагъ
 Се топескѣ, се стiнгѣ ла soape
 Negъpиле-отрѣвiтоаре!

Кѣ че вiфор де зрѣие
 Нѣвълѣрѣ 'н Ромъние!
 Кѣм venipъ de тѣрвадi,
 Ка балазрi днкрѣнтадi,
 Кѣ о фалкъ дн черъла сфѣнт
 Ши кѣ алта пре пѣмѣнт!
 Дар s'аѣ dѣс кѣм n'аѣ venit
 Дн пѣстигъла лор кѣмплит,
 Пѣрѣsind дн зрма лор
 Кѣмнъла лънтеi де омор!
 Лат е кѣмнъла челеi лънте ;
 Лат ми plin de арме рѣнте,
 Plin de трѣнѣpи сфѣрѣmate
 Каре закѣ грѣмѣзи кълкате ;
 Plin de сѣнце че'л пѣтеазъ
 Ши вѣздъхъла авзрсазъ.

Unde sânt atâte viedî,
 Glasşri, inime 'ndrîzneđî?
 Moartea pece le-aş kîrpins,
 Dînr'o klîpş mi le-aş stins,
 Şi pe kîmpşl чел de moarte,
 Krînt lъkash de pece soarte,
 S'aş lъsat akşm de-odatş
 O tьчepe 'nфrikoshatş.
 Nъmaî kъnd, din vreme'n vreme,
 Sъ azde-şn glas че teme,
 O jъ.ipe 'ntrîştъtoare,
 Şn sşşuin de om че moare,
 Saş nekeşşl dşperos
 Şnşî kal архkat jos,
 Kape kîamş ne'нchetat
 Pe stъlşnşî jos kълkat.

Soarele dşî skîmş lоккъл
 Şi anşne, рош ка фоккъл,
 Dîtinşnd ne чеa kîmpie
 O vъnsialş nъrпъrie
 Ka şn sşnşeros vешmşnt
 Peste-şn lşnr şi trîşt mormşnt.
 İar dî naltşl чepşrşî,
 Deaşşura mormşntşlşî,
 Dîpş vълtşrşl kş фалş
 Şi 'n rotîrea-î trîştmфалş
 Dîkşnşnş kş-ал seş şvor
 Pe viteaşş 'nvîngъtop.

Sъ trъeshî, ostаш Romane!
 Stşll a lşmeî anşşane!
 Tş, kş pentşşî aî oprît
 Valşl krînt din rezşrît,
 Şi kş vrazşl tşş armat
 Passşl soarteî l'aî skîmşat!
 Dar че zîk?... şn фior pece
 Pîntre-a lşmeî vine treче
 Kъчî de-odatş-şn glas prin lşme,
 Фърş seamşn, фърş nşme,
 Sşnş, dşче-о neagrş veste:
 Roma, Roma nş maî este!

Zis-aş glasşl, şn pessnet
 Lşnr pessşnde ka şn tşnet
 Şi a Romeî vълtşp фамîk
 Kade, dşnd şn dînet jамîk!

Zis-aş glasşl, şi kş j.ale
 Plъngşnd soarta mşmeî sale,
 Фîşl Romeî чеî vълrşne
 Skaşp арmele din tşne,
 Плеакş фрşntea, şi'n dşpere,
 Moartea kîamş, moarte чеpe.

Earş kalşî, фрşşior,
 Nekeşşnd dîchetîşor,
 Kъmşlş lşnteî nъrşşemte
 Şi spre mşnşî dîchet porneşte
 Dşkşnd lîn şi nesîmşit
 Ne stъlşnşl lşî lşvît.
 Eî se dşkş dî trîştş kale,
 Şi ne şrma lor, devale,
 Kade-о noante 'ntşnekoaşş,
 Noante oарşş, фioroaşş,
 Ka фндşl nъmşntşlşî,
 Ka taina mormşntşlşî;
 Şi sşş neagra sa арîpş,
 Se stepşş toate, dînr'o klîpş,
 Kşm se stepşe de şşor
 Bîşşl чел амъşitor,
 Şi ka sşvenîrşl sşşnt
 Челор kape nş mşî şant!

СКЛЪВІЕ,

ВЕЧІНЪТАТЕ şi БОІЕРЕСК.

(зрmare*).

Darş în timp че konkşrînda înegalş a ma-
 релор atelî de sklavî deçima попораçia лî-
 верş, kasse deosebîte лъкра spre a transфор-
 ma sklъvîa. Dakş konkşrînda брацелор sklave
 se фъкş фşnestş mşnşitorîlor лîверî, ne de
 алтş parte, însşşî nevoîndîle a aчesteî lşnte
 kontrîvîzîrş a îmvşnştşşî soarta sklavîlor. Es-
 перîînda învъşş пре proprietariî romanî kş
 sklavşl, kşrşîa î se învоîa de a'şî adşna şn

* Beşî N° 6, 7.

мік капитал, ші каре prin ачеста спера де а се рескѣмѣтра, мѣнѣа кѣ маі пѣлтѣ ардоаре декѣт ачела каре нѣ авеа дрепт імѣолдире декѣт вичѣл стѣпнѣлѣ. Interesѣл вине инѣелес а проприетарілор, interes зілнѣк аѣцѣат prin лѣпта че еі авеа а снрїїні іn kontra месерїамілор ліберї, іі іndemпѣ, prin зрѣаре, а да склավілор лор іnлеснїреа требѣїтоаре спре а'шї іndemпѣна зп мік капитал кѣ каре сѣ се поатѣ рескѣмѣтра. Ачeastѣ комбїнаѣїе ле да зп іndoit фолос: іntѣї, склավл мѣнѣа маі вине шї маі кѣ стѣрѣїнѣцѣ; пе зрѣтѣ, ел іntорѣеа, рескѣмѣпѣрѣндѣсе, чеа маі mare парте а келѣїе-лілор че kostase, шї ле іntорѣеа обїчїнѣїт іntр'зп ітїпн кѣнд ел перѣдѣсе о парте а пѣтереї шї а мѣнѣеї sale. Пе лѣнгѣ ачeasta este de адѣоїт кѣ рескѣмѣпѣрѣеа нѣ да о десѣвр-шїтѣ лібертате склավлї, шї кѣ ачesta ретѣ-неа зпкѣ, іn оарешї каре мѣсѣрѣ, сѣб атр-пареа стѣпнѣлѣ: кѣ ел ера, спре нїлдѣ, іndatorit de аї да о dare анѣалѣ іn скїмѣлѣ патронаѣїлѣ сеї. Desрoвїріле сѣб еманѣїа-ѣїіле се іntмѣлїрѣ аша prin іnsѣшї фолос-рїле че еле да проприетарілор де склавї. Кѣте оdatѣ ачестїї се афла зпкѣ інкѣраѣїаѣїї prin ле-ѣїле релатїве ла імѣзрѣїреа мерїнделор; ачeste імѣзрѣїрї неїїїнд date de кѣт оаменїлор лі-верї шї десрoвїїлор, стѣпнїї афларѣ фолос іn знеле ітїпнрї, маї алес сѣб Chesarї, de а'шї еманѣїна склавїї нентрѣ а аве парте дїн грѣнеле імѣзрѣїте. Афларѣ, ла цеарѣ, імпре-їзрѣрї de о патѣрѣ партїкѣларѣ іспрѣвїрѣ трансформареа склѣвїеї. Дѣпѣ мѣрѣтѣрїсіреа лѣї Plїніе шї а лѣї Колѣстел, мареле ателїї агрї-коле, мїшкате де браѣе склаве (latifundia) ісѣзтїрѣ де а stoарче пѣмїнтѣл Італїеї. Ачест фел де esрлатаѣїе се фѣкѣ, prin зрѣаре, дїн пѣцїн іn маї пѣцїн фолосїтор, шї венї о е-похѣ кѣнд проприетарїї афларѣ кѣ прїїнѣцѣ де а імѣзрѣїтѣїї пѣмїнтѣл шї ал да сѣ'л лѣкрѣ-зе, аша імѣзрѣїт, склավілор лор трансформаѣїї іn

шервї, колонї сѣб словозїерї *. Нѣвѣлїрїле барбарїлор, імѣзїнѣнд сігнїтатеа проприета-рїлор, фѣкѣнд револтеле шї фѣцїреа склавї-лор маї зшоаре, прекѣм шї мѣрѣїнїнд кон-сомаѣїа продѣктелор кѣлѣрѣї марї, контрївѣ-їрѣ зпкѣ мѣлт ла ачeastѣ трансформаѣїе. Ка-зседе каре аѣ адѣс десѣїнѣареа склѣвїеї іn Еїропа се трагѣ, кѣм се vede, дїн ордїнѣл економїк. Релїѣїа крїстїанѣ аѣ конѣзрѣат шї ea ла ачeasta, іntродѣкѣнд іn лѣме о мора-лѣ маї кѣратѣ, респѣндїнд іn сѣфлете о се-мїнѣцѣ маї вїе де дрептате шї де фрѣцїе; дар ар фї а се мѣрѣїнї іntр'зп ексамен сѣперѣї-ѣїал дакѣ с'ар атрївѣа, нѣмаї Крїстїанїзмѣлѣї мерїтѣл аволїреї склѣвїеї. Евангелїа, дѣпѣ се-колї нѣмерошї, де абїе аѣ пѣтѣт а'шї респѣн-дї іn нопор мѣнтсїтоареле іnvѣцѣтѣрї. Дн Еї-ропа Анѣсанѣ, де абїе іn ал XII секол, зп Папѣ Александрѣ III пѣвлїкѣ о вѣлѣ пен-еманѣїнаѣїа ценералѣ а склավілор; шї зпкѣ ачea вѣлѣ ера маї мѣлт о іndemпаре дѣхов-нїчeastкѣ декѣт о леѣе іndatorїтоаре нентрѣ крѣдїнѣїошї де а'шї еманѣїна склавїї, кѣчї склѣвїа се пѣстрѣ аколо зпкѣ мѣлѣїї секолї; де абїе іn ал XVII секол ea фѣ оборїтѣ іn Англіа. Іn Франѣїа ea се пѣстрѣ пѣлѣ іn ал XVIII секол; челе де пе зрѣтѣ ретѣ-шїѣї а sale се степсерѣ де абїе кѣ револѣ-ѣїа дїн 1789, оdatѣ кѣ шервїа, кѣчї пѣпѣ атнѣеа, кїар бїсерїка Катоїкѣ де нѣ маї а-веа склавї, дар авеа чел пѣцїн шервї, каре нѣ ера де кѣт о трансформаѣїе. Іn Еїро-па Ресѣрїтеанѣ, склѣвїа се пѣстрѣазѣ пѣпѣ іn зїлеле noastre шї кїар іn церї крїстїане, а-дїкѣ іn Прїнѣїпалеле ромѣне; іар Бїсерїка no-astre нѣ контенї де а авѣ склавї де кѣт іn а-нѣл 1844.

Історїѣї шї економїстїї се деосебескѣ мѣлт а-сѣпра чїфреї нопораѣїеї склаве іn аntїчїтате.

* Де ла словозїе, Колонїе де оаменї словозї.

Dъпъ Воеckh попорація Атічеі се компънеа де 135,000 оамені лібері ші 365,000 склаві; Wallace сѣе нѣмеря склавілор ла 580,000; Sainte-Croix іа сѣе кіар ла 639,500; дин-протівъ Нуме іа редъче ла 40,000. D. Letrone, а кърѣ евалѣації сінт приимите ші де D. Dureau de la Malle, асторѣ а Економіеі Політіче а Романілор, дъ чіфра де 110,000 пентрѣ попорація склаві, ші де 130,000 пентрѣ попорація ліберѣ. D. Dureau de la Malle евалѣеаць попорація де склаві еманчипації ші метечі (străini) а Італіеі, іа анал 529 а фндаціеі Ромеі, ла 2,312,677 лѣзі, ші попорація ліберѣ, ла 2,665,805. Пропорція ар фі де 26 ла 23. Алці асторі даѣ евалѣації мѣл маі марі пентрѣ попорація склаві, дар ачеле а D. de la Malle се парѣ а се апропіа маі мѣл де адевър. Ла сѣршита репѣлїчеі нѣмерѣ склавілор крескѣсе аша де маре, іа кѣт пе де о парте стѣніні лор, маі алес пре ачеі а ателілор агрїколе, фърѣ невоїці де аї імпърці іа дивїзіі, де а аве рецістре ші рапортърі іа токмаі ка іа армііле Еѣропїене; іар пе де алѣ парте окърѣсіреа се сілі іа тот кіпѣла де а аскѣнде ачестеі класе де оамені сѣперїорїтатеа са нѣмерїкѣ асѣпра оаменілор лібері. Де ачеіа Романіі се ші ферїа де а аве о деосеїре дінафарѣ ші ведератѣ іа імѣрѣкѣмїнтеа оаменілор лібері ші а склавілор.

M. K.

SKRISOPĪ.

II.

Prietine!

Saksa.

Длї скріѣ де ла Dpesda зиде пѣл'а нѣ ацізпне тревѣе сѣ тречі пе ла Прага, ачестѣ векїе канїталїе а ределор де Bohemia, кареле, де ші астѣзі сеа-тѣпѣ дн пѣрѣсіре, дар тотѣшї пѣстрѣаць тѣкѣ зп карактер де резіденція крѣеаскѣ.

Dpesda este зп ораш фоарте фрѣмос ші фоарте пѣ-кѣт. Попорація са се сѣе пѣпѣ ла 80 мїі де сѣф-lete; рїл Елѣа каре дн днссфлѣеаць, плантаціе де копачі каре дн днподосекѣ, грѣдїніле каре дн дн-кѣпцїсрѣ, ашезѣмїтеле кѣ каре este днзестрат'даѣ ачестї ораш о прївелїште фоарте іапераснтѣ.

Нѣ кѣноск нїмїкѣ днлѣме, (афарѣ де тераца де ла St. Жермен, лѣпѣ Парїс), каре сѣ поатѣ фї асемѣнат кѣ Тераца че се рѣдїкѣ пе маїлѣ Елѣеї; де пе дѣнса окїл се прїмѣлѣ пе вестїлѣ под че знеште тѣмеле пѣрці а канїталїеі, пе каселе де деарѣ дн-прѣштїете пе кѣлмеле де пе днпреціср, пе вапоареле ші пе вѣрчеле де тот соїлѣ каре врѣзѣсекѣ рїл ші, дн сѣршїт, пе грѣдіна пѣлїкѣ, нѣмїтѣ Іїп-кїшѣад, сѣдїтѣ пе маїлѣ дрент а Елѣеї, ші каре е неконтонїт плїнѣ де плїмѣторї.

Dpesda este вестїтѣ прїа галерїа са де тавлорї че кѣпрїнде мѣлїме де кано-д'опере ачелор маї фаї-тозі пікторї Італїенї ші Фламанзі, ші маі алес не-прецїсїлѣ тавлоѣ а лѣї Рафаел, Днѣлгареа Фе-чіоареї Марїе, каре атраѣ адмїрареа лѣмеї дн-треці.— Котоара крѣеаскѣ нѣмїтѣ Грїсне-Гевїолѣ кѣпрїнде вогѣціі нестїмате, днтре каре се деосе-ште зп діамант маре, верде-дескїс, че пѣлѣште мїліоане.— Іалатѣл Жапонез este зп мѣзеѣ де лѣ-крѣрї хїнезешї, іандіане, etc, че дѣ о ідее лѣмѣ-рїтѣ де індустрїа попоарелор депѣртате ші аша де пѣціа кѣноскѣте Еѣропїеї! — Векїл Карсзел, днпо-довїт кѣ фрѣмоасе павїліонсрї ла тѣнатрѣ зпгїрїле сале, кѣпрїнде сѣжетърї де історїа натѣралѣ ші деосе-віте кѣрїозїтѣці арїстїстїче.— Театрѣл este знл дїа-челе маї мїнѣнате дїа Еѣропа; Катедрала днфѣці-шазѣ о архїтекстърѣ елѣгантѣ ші мѣреадѣ; днтр'зп кѣвжнт, Dpesda аре тот че поате днкѣнта пе зп кѣ-лѣтор атѣт дн прївіреа подоавелор натѣреї кѣт ші дн прївіреа мїнѣнлор артеї.

Отелѣл нострѣ се гѣсіа пе чеа маї маре піаць а орашлїлї. Ачестѣ піаць ера лѣсїнате прїа дої стѣлнї кѣ газ. Днтр'о сеарѣ, пе ла 10 чеасърї, зп вѣет сѣрд ші регѣлат, ка маршлѣ знлї рецімент, мѣ фѣ-кѣ сѣ адегр ла фереастрѣ. Тоатѣ піаца пѣреа аконерїтѣ кѣ зп ковор негрѣ, асѣл ера де нѣмероасѣ мѣл-цімеа де оаменї че се аднѣасерѣ. Знл дїа ачеї дої стѣлнї кѣ газ пѣрта о кїтіе прїа каре ешїа маї мѣлте лїмїлї де парѣ, продскѣнд о лѣсїнаціе фоар-те модестѣ. Песте пѣціа о вандѣ де мѣзїкѣ днче-

пъ а сѣна зп марш armonios ші мѣдѣimea, kondъ-
сѣ de сѣnetsл instrъmentелор, се скърсъ де не пѣ-
цѣ ші се фѣкъ невѣзѣтъ дп злѣде ле тѣкарале. А-
чеаста ера о solemnitate!

Кърпѣns де кърпозitate, афлѣхъ къ орашѣл Dpesda
серва дп кпнѣл ачест simplъ ацѣнѣл сервѣторей Кра-
ѣлѣл. О! мѣдѣ ферѣчѣт монарк! Ел се прѣмѣлѣ дп
сѣнѣл капиталей сале ші дп мѣжлокѣл попорѣлѣ сеѣ
къ о simplitate антикъ; капета лѣл este дпхѣмѣтъ
нѣмѣл къ доѣ каѣ, дпкът нѣ с'ар къноаште дѣнтре тѣ-
сѣрѣле партѣкларѣлор дакъ vezetѣл ші фечѣторѣл н'ар
пѣрѣта лѣвѣоа кърѣей. Фрѣмос е де а фѣ чѣнева ре-
це, дар ші маѣ фрѣмос е де а фѣ ѣсѣт де нацѣл дп-
тѣрѣгѣл, ші де а фѣ пентѣрѣ еа моделѣл вѣнѣтъдѣей, ші
а вѣртѣдѣей.

Saksa este o minъnatz ѣрѣл: ане, вѣл де meta-
лѣрѣл, пѣдѣрѣл. нѣмѣл нѣл ѣнѣше; дп зѣтаре, къ-
лѣторѣл дпѣлнѣше ла tot насѣл, фаврѣчѣл, кънѣоа-
ре де фер, есплзатацѣей де tot солѣл. Tot odatъ, дп
прѣвѣреа фѣмсецѣлор натѣрей, ачѣастъ ѣрѣл нѣ este
маѣ нѣдѣн вѣднѣкъ де вѣзѣт.

Am fost de-am vizitat partea че се нѣмѣше Сѣ-
ѣера Saksonъ, ші дп адевѣр ам гѣсѣт къ este
маѣ Сѣѣерѣл декѣт дпсамѣ Сѣѣѣера! Дп дрѣмѣл меѣ
ам тѣрѣкѣт прѣн Пѣлнѣц, rezidenцѣей де варѣ а Краѣ-
лѣл, ашезатъ пе малѣл Елѣей ші алѣкътѣсѣт де зп парк
ші де о гѣрѣдѣнъ minъnate дп фѣндѣл кърора се рѣ-
дѣкъ палѣтъл зидѣт дп форма знѣл кѣоск хѣнезѣск фоар-
те оріѣнал. Маѣ департе ам тѣрѣкѣт прѣн нѣште вѣл
дпкѣдрѣте къ стѣнѣчѣл мѣрѣде дп кѣре се дескѣдѣ мѣл-
ѣме де пѣштерѣл мѣстерѣоаше, ші, дп сѣѣршѣт, ам а-
ѣнѣнс ла зп лок де о прѣвелѣште атѣт де екстраор-
дѣнарѣ къ ам рѣмас пѣтѣрѣнс де зѣмѣре. Дпкѣнѣ-
шѣцѣей зп къмпн прѣсѣрѣт къ стѣнѣчѣл палте ші дрѣнте
че есѣ дпн сѣнѣл пѣмѣнтѣлѣл ка нѣште къпѣцѣей де
захар. Ачѣесте петре зѣрѣше се гѣсѣскѣл кънд адѣ-
пате дпмпѣрѣнъ, кънд рѣскѣрѣте пе фаѣа къмпѣлѣл, дѣ-
пѣ къпѣрѣцѣей пѣтернѣчѣей мѣнѣл че ле-аѣ арѣнкат а-
коло, ші deosebiteле гѣрѣле аѣ deosebite денѣмѣрѣл.

Лѣкѣиторѣей де не мѣпрѣцѣѣр аѣ сѣлат кърѣрѣл че сѣлѣ
пе кълѣмеа лор, ші аѣ арѣнкат подѣрѣл зѣоаре дптре
вѣрѣѣрѣле лор, дпкът поале чѣнева а се прѣмѣла дп
тоатъ воеа де пе о стѣнкъ пе алѣа, тѣрѣкѣнд пе деа-
сѣвѣра прѣпѣстѣлор дпгрозѣтоаре. Знѣл дпн ачѣеле
пѣнѣтѣрѣл, чѣл маѣ фрѣмос, се нѣмѣше Bastionъл,
ші спектаколѣл че се дпфѣцѣшеазѣ де пе дпѣлѣмеа

лѣл este вѣднѣкъ де admirare. Сѣл пѣчѣоарѣей кър-
ѣе Елѣа, ка о кордѣ арѣнтѣе, пѣртѣнд пе лѣчѣл
ей варѣе марѣ ші мѣчѣл кѣре комѣнѣкъ къ deosebite-
ле sale ашезате пе малѣрѣле sale.

Zioa дп кѣре ам vizitat ачѣеле локѣрѣл, се дп-
тѣмплѣсе а фѣ кѣар Дѣминѣка; о нѣнтѣ дптѣрѣгѣл се
коворѣа пе рѣѣ, прѣчѣдѣтѣ де варѣчѣ къ мѣзѣканѣей ші
зѣмѣрѣтѣ де tot алаѣлѣл вѣсел а нѣнтѣшлор. Кѣн-
ѣчѣеле, рѣкнѣтеле, хохотѣеле, се сѣлѣ дп вѣздѣх ші
венѣа пѣнѣ ла мѣне адѣкъндѣс'мѣл о armonie ка дпн
алѣл лѣме; сѣтеле се пѣрѣеа ка нѣште жѣкърѣей де лѣшн;
оamenѣл ка нѣште пѣлѣшѣл. Де чѣеа парте де Елѣа,
о четате мѣрѣаѣл, Kionirstain, ашезатъ пе зп вѣрѣ
де мѣнте, пе арѣта коастеле сале стѣнѣкоаше, дпар-
мѣте ші пѣтернѣчѣе. Пѣдѣн маѣ департе се вѣдеа Лѣ-
lienstain къ пропорѣцѣей сале зѣрѣше, ші дп фѣндѣл
тавлорѣлѣ, де ші ла о distanцѣ де патѣрѣ лѣге, се зѣ-
рѣа Пѣлнѣцъ ші Dpesda. — Кѣт оѣл тѣрѣл нѣ оѣл зѣта
ачѣеа маѣцѣкъ прѣвелѣште, ші нѣ воѣл дпчѣета нѣчѣ оdatъ
де а дпдемна пе тогѣ ѣсѣторѣей де minъnѣл ка сѣ фѣ-
къ воеажѣл де ла Прага ла Dpesda, пе Елѣа, дп
Сѣѣѣѣера saksonъ.

Am шезѣт дп Saksa тѣрей сѣнтѣмѣнѣл ші мѣ с'аѣ
пѣрѣт къ ам шезѣт нѣмаѣ тѣрей зѣле, астѣел де рѣ-
нѣде аѣ тѣрѣкѣт зѣлеле. Дѣпѣ ачѣеа ам плекат сѣ
vizitez deosebiteле ашеземѣнте де ане минѣрѣле дпн
Bohemia ші дпн Bavaria, прѣкъм: Marienbad, Kisin-
ren, etc.

Маѣ toate ачѣесте локѣрѣл де петрѣчѣре сеамѣнѣл дп-
тѣре еле, ші пот зѣче къ чѣне аѣ вѣзѣт пе знѣл, ле-аѣ
вѣзѣт пе toate: натѣра este ачѣѣашѣл прѣтѣндѣне,
адѣкъ: мѣнтѣанѣл ші асѣрѣ; ші кѣар ашезѣмѣнтеле сѣнѣт
рѣдѣкѣте пе ачѣѣашѣл стѣл. Слѣнѣкъл nostrѣл де-ар
дптѣрѣе пе мѣлте дакъ ар фѣ дпгѣрѣѣт ші дптокнѣт
пе зп план еѣропан.

Кѣлѣторѣл кѣре арѣе вѣрѣе де пѣрѣдѣт, поате сѣл пѣ-
тѣрѣакъ фоарте пѣлкът доѣл, тѣрей лѣнѣл а вѣрѣей пе ла а-
пеле минѣрѣле дпн Германия, къчѣл, фоарѣ де пѣлѣ-
чѣреа вѣѣцѣей мѣнѣштѣле че гѣстѣ, ел се афлѣл неконтѣ-
нѣт дптр'о societate адеасѣ, алѣкътѣсѣт де фамѣлѣей къ-
носкъте ші мѣнтре кѣре адеасѣ арѣе прѣлѣей а дпѣлѣнѣ
тѣнѣрѣей оріѣналѣе де зп мѣре прѣд пентѣрѣ зп фѣзѣо-
номѣст.

Ла знѣл дпн ачѣеле ашезѣмѣнте знде sosisem де
вр'о тѣрей зѣле мѣ прѣмѣлам, дптр'о зѣл, дп ачѣеа че

dāce la isvoarele apelor minerale. Inspektorъя полиціеі de acolo, tаnър plъkъt de ші охъпа зп post atāt de sаnъртъtor, s'anromie de mine ші дmі ziche:

— Prinъя de X... se афлъ аиче ші doreште sъ te vadъ. Вреі sъ фачі kноmтінца са?

— Бъкърос, ді resnъnd; дар, маі днтъіх, амі dорі sъ шііх чіне'і Prinъя de X...?

— Ел este знъл дін Prinъиморіі дін Церманіа, а кърора prinъinate sаnt кът палма de марі, дн кът de-аі траце къ пѣшка да зп хотар ар къдеа плѣм-бъл dinkоло de челалат хотар; ачеста, каре аъ so-sit de іері аиче, аре о armie алкътѣтъ de tpeі сол-даціі, ші къ toate къ дін днтреціі statъpіe sale n'ар пѣтеа sъ днјгѣе о kоmпаніе de патръ о амені ші зп капорал, дълъ кѣм zіkъ Франъезіі, nentръ ка sъ deіe зп kонтінент de plain Kоnфедераціеі, ел нъ este маі нъдін Prinъ Sъверан.

— Toate ачесте къте дmі sнзі, Dоmнъle инспек-тор, тъ дндеамнъ ші маі мълт а kноамте ne а-чест Sъверанаш.

— Внъ къ міне ка sъ te prezentez.

Инспекторъя полиціеі pornі дnаинте; еъ pornітъ dъ-пъ dъnsъл, гъndінd къ о nemъpчінітъ satisfакціе да mъpіmeа Молдовеі ne мъngъ prinъinateя de о фал-че de пѣжнт дн каре тъ гъsіam.

Днкъpъnd sosim дн фага знзі partікълар недн-semnat, ші инспекторъя, мъnd зп аер respectuos, тъ prezenteаzъ фъръ veste ла dаnsъл. Ачеста е-ра Prinъя! Ел дmі zиче кътева къvinte de полите-дъ ші deodatъ, плекъndъse адънк dіnаинтеа mea, дmі skоate капела de ne кап; sokotінd къ се дн-кнпъ ла міне, ерам гата sъ'і днторк днкнпъчннеа къnd дн вѣд къ кълеце dін фъndъл капелеі кътева пѣнъшеле de лемн, mічі кът deцетъл, знеле фъръ кап, алтеле фъръ вpаде, алтеле фъръ nічюаре;

— Ле vezі ачесте? тъ днтреаъ Prinъя.

— Ле вѣд, ді resnъnd.

— Днделеці че sаnt?

— Ба нъ... ашент тълмъчпerea алтеціі Voastre.

— Траці къ nіstолъя?

— Траг.

— Ачесте sаnt пѣнъшеле че ам дmнъшкат асъзі ла тір.

— Ачеста фаче мълт onор талантълі А.. voastre.

Prinъя zīmī къ мълдеміре; дар къnd връ se'ші

пѣе капела іаръші ne кап, пѣнъшеле плођаръ ка о іnsndаціе ne тоатъ ађrъста са persоанъ, sъpінdзі ne нас, ne зpекі, ne змері ші дmнъpштіndъse ne nъsіn. Sъверанъл, фър'амі перде kаmпътъл, se nъse а ле strъnce dін nъsіnъл алеелор, ле въгъ дн възъ-нар, се днкнпъ ла міне ші дmі zіse: adіo.

Адоъ-зі афлаіс къ Prinъя охъпа о късъ вечнпъ къ а noастръ; гъsітъ de датpіе амерде ка sъ'і дн-фъдншез чівілітъднле меле, ші мъ dъseіs ла кърте. Доі аriотанді, зп kоnte ші зп варон, тъ pрїmіpъ ші дmі sъssеръ дн таіпъ къ Алтеда лъа вae!

Ла афлареа знеі vesti atāt de іmпортante ера sъ тъ ретраг къ чеа маі mare dіскреціе, къnd варо-нъл каре, sъ vede, къ охъпа ші postъл de Mare-Kо-міс, дълъ че тъ пофті sъ'mі днкскрїѣ нъмеле ne kондїка кърдеі, дmі фъкъ пропънере ка sъ vіzitez гpајdіspіe Sъверанълі.

Ne dъssеръm дndатъ дн фъndъл оpъзцеі, ші възъіс вр'о 12 глоаве vіне dнuste, vіне грїјите ші днкзп-дїсpате de зп адънк respect.

— Дакъ ізвешті а мерде къларе, дmі zіse варо-нъл, Prinъя ддї ва дmнъpъmста dін каіі сеі ne каре ддї-а плъче.

— Амі аве de mare мълдеміре се черк ачешті zmeі.

— Еатъ знъл, чел неpръ dін колц, кареі фоарте греш de днкълекат; къ toate ачесте, Prinъя дн мънъ кѣм ді плаче.

— Sъ vede къ Алтеда са este вън кавалер.

— Чел маі вън дін Prinъinat!!..

Нъ штіх дакъ ачeastъ penstаціе ера мepitatъ, дар штіѣ къ, дн snpe сеаръ, Prinъя се арътъ нъдін дн гpъdина нъвлікъ.. днсъ фоарте stаkчїт! — къчї змъла къ кърје! Калъа ачел неpръ, atāt de sъss vpoіnceі стънжнълі сеѣ, дн тpъntise фъръ nічї зп respect nentръ ађrъста са persоанъ!.. Sъ днделече de ла sine къ, dін mінstъл ачела, дmі тpекъ гъstъл de а черка z meіі Sъверанълі!

Adіo! mајnі dīmнеаdъ плек ла Баваріа, de зnde аноі оіs тpече дн Sвідера пъn'а нъ тъ dъce дн Франціа. D'оіs skpіe dін toate ачесте дepі дакъ mі-оіs маі адъче аminte de tіne.

S..

Къцетъри.

II.

Кънд ѿмї арънкъ чїнева окїї не чееа че съ кїамъ Литература Ромънъ, пѣцїне шї рарї про-дъкцїї потѣ аї опрї къ плъчере; пѣцїне ѿдес-тѣлеазъ мїнтеа шї ѿнїма; челе мѣлте сїнт ко-пїлърїї, черкърї фъръ формъ, а кърора прецъ съ пѣмаї ѿн костъа тїпографїей шї ѿн ѿкре-дереа че аѣ асторїї лор къ пѣ се потѣ гъсї лъкрърї маї фърмоасе ѿн лъме. Пентрѣ а ѿн-целече не алцїї требъїе граматїчеле шї лек-сїкоанеле а фелїспїтелор лїмбї нео-латїне де астъзї, саѣ де нѣ, ештї сїлїт а гъчї, ка чї мїлїтъреле Длѣ Р, ѿнцелесъа кѣвїнелор скїмосїте де сїс-темеле ценїлор пѣої.

Кънд тѣ аштент ла вре-о idee поѣъ, лъ-мърїтѣ, ѿзворїтѣ дїн мїнтеа ромънъ шї скоасе ла лъмїнъ ѿн лїмбъ ромънъ, ѿмї адък амїнте къ идеаа ачееа ам четїто ѿн асторїї Французї саѣ Немцї, къ деосебїреа ѿнсъ къ ачестїї о ес-прїмасеръ лїнъ, фърмоасъ, фъръ сїлъ, шї аї нос-спїї о префакъ ѿн логорїѣ. Ънъа префаче тоатъ лїмба ѿн ѿзне, алъа ѿн цїе, алъа ѿн ѿз, ал-тъа ѿн ѿнт... де нѣ шїї кѣм съ те ѿторчї ѿнтре ачесте патрѣ пѣнкърї кардинале а граматїчїлор.

Нѣ маї este ертат ромънїлор а гърї ромъ-неште, сѣе озъндъ де ѿнорандъ; о таре парте дїн ачей че се ѿчеркѣ а скрїе шї-аѣ дат кѣвїнтъа а скїмосї че este, шї мѣлцї вроескѣ а фаче о лїмбъ поѣъ: чей прокопсїцї сѣе кѣвїнтъ къ сїнт прокопсїцї шї аѣ идеї, чей неїнвѣццїї пентрѣ къ допескѣ съ паръ ѿнвѣ-ццїї; пїчї ѡнъа нѣ гїндеште къ лїмбеле се факъ прїн време, прїн скрїерї въне, дѣпъ рїн-дъа шї свїрїтъа націоналїтѣлор! Адевѣрат, невоїле поѣе черѣ мїлдоаче поѣе, шї идеїле поѣе аѣ требъїнцъ де кѣвїнте поѣе, дар не-воеа требъїе съ ле дее ла ѿвалъ, съ ле крее-

ze шї съ ле ѿпърмїтенеаскъ. Съ фїм сїгърї къ ѡнде не-а требъї ѡн кѣвїнт, невоеа ѿл ва ѿскодї, нѣ дѣпъ сїстема кѣтърѣїа саѣ а кѣтър-рѣїа, дар дѣпъ логїка лїмбей не каре нѣ о факъ пїчї ѿнвѣццїї пїчї лексїкоанеле.

пн веакъа ал XVI, кънд Еѣропа ера лаѣ пѣнкѣа ѡнде сїнтем ної де вре о доѣъ-зеч де анї, ла ренаштереа шїїнцелор шїа артелор, педантїзмъа амерїнга лїмбеле де о соартъ че аре мѣлтъ асемънаре къ соарта лїмбей поас-тре. Латїнїзмъа ѿнека свїрїтеле; неолоцїзмъа цїнеа лок де талант; ѿскодїреа де кѣвїнте ера ценїл! Кѣ кѣт о карте ера пїнъ де сїсте-ме, къ кѣт ера маї неїнцелесъ, къ атѣта се пѣреа маї фърмоасъ шї маї сѣблїмъ! Пе-данцїї се фелїчїта ѡнїї не алцїї... ера епоха лор!! Пе ачееа време трѣїа Равелѣ, ѡн ом каре шїтеа латїнеште дар ворѣїа кѣрат фран-цузеште; кѣм с'ар зїче астъзї ла ної, ѡн ом че ар шїї французеште дар ар ворѣї, къ тоате ачесте, ромънеште. Ачест Равелѣ рїдеа де педанцїї карїї дїсноїа тереѣ латїнеаска вѣнд а скїмосї французешка. Де с'ар ѿвї не цер-мърїле Дѣнѣреї ѡн Равеле, нѣ с'ар рѣшїна се зїкъ шї де ної къ деспоїем французешка ка съ скїмосїм ромънеаска.

Нѣ este дїн кале афаръ а ѿмъна асторїї Ардело-Ромъно-Молдовенї ла лїмба фран-цузъ дїн веакъа ал XVI; мѣлцї дїн Длор вор сокотї къї о фърѣтъръ саѣ о ѿпърѣмстаре дїн сїстемеле шї скрїерїле вестїте де астъзї: де пїлѣ:

— Mon ami, d'ond viens-tu à ceste heure?

L'escolier lui repondit: De l'alme inclyte et célèbre academie que l'on vocite Lutèce.

— Qu'est-ce à dire? dict Pantagruel à un de ses gents.

— C'est, repondit-il, de Paris.

— Tu viens donc de Paris? dict-il. Et à quoi passez vous le temps, vous aultres, mes-sieurs estudians au dict Paris?

En faisant une inversion littérale de la traduction roumaine, nous laissons Mr de la Lamartine juger la quelle de ces deux langues était la plus capable d'exprimer sa pensée lorsqu'il entonna le chant du Désespoir.. &c.. (sic)

Kped къ чеа маї інделеантъ лимбъ есте лимба каре аїістъ не ом аші тълмъчі гъндъл інтр'єн кпн ка тоїі аскълтторїі с'л поатъ інделеце. Нъ шїіѣ дакъ Дл. Lamartin с'аѣ пѣтрєнс де фрѣмсеца тълмъчїреї. дар мѣлїї дїн ної каре сїнтєм Ромъні, мѣртєрїсїм їн кѣдет кѣрат шї їн фрїка лї Dzeѣ, къ нѣ інделецєм нїмїка. Асторѣя лїмбєлор транскрїсе аїче есте асторѣя шї пѣскопїторѣя знеї лїмбї скоасъ ла лѣмїнъ дїн цєр мїнії лї Хаос, їнтємеїєтъ не о граматїкъ їн іо шї зп лексікон де асемїне... Алте наїї аѣ лексікоанє ка архїве а лїмбєлор, поъ, Ромънілор, не трєбїє лексікон ка се пѣтеам їнделеце че се тїпѣреште їн Ромънеште, шї кънд зїк лексікон мѣ їншел; авєм лїмба, граматїка, оперїє шї лексіконѣл Длїї Е; авєм лїмба, граматїка, оперїє шї лексіконѣл Длїї Л; авєм граматїка шї лїмба Длїї Б; авєм граматїка шї оперїє Длїї S. шї алте мѣлє лїмбї, тоате шпрїїнїте не граматїче оперє шї лексікоанє?...

Рѣтъчїреа Длїї Lamartin прїн лїтератсра Ромънѣ їмї адъче амїнте де о продъкїє каре аѣ фѣкѣт оаре-каре sensaїє, їн врєме: їсторїа знеї кълторїї прїн сєлѣтъчїмєлє Чеахлѣлї. Асторѣя свѣне къ о мїраре нѣївъ къ аѣ гъсїт, сѣзє зп мѣнте, о фѣнтѣлѣ фрѣмоасъ, къ апъ лїмпєде ка крїсталѣл, їн каре се цїзка пѣїаде лє; каре фѣнтѣлѣ о кїамъ пѣсторїї къ пїєтатє, фѣнтѣна Длмартїнѣ. Ної, къ маї марє пїєтатє зїкѣ, ам кълторїт не зрмєлє кълторїєї шї не-ам їнкредїнѣат къ асторѣя пїмбєндѣ-сє не Чеахлѣѣ л'аѣ префѣкѣт їн Парнас, шї къ не Мартїн, зп зрєс вєстїт їн мѣнїї, л'аѣ лѣат дрєнт Дл. Lamartin. Лїмба шї пїлда Длїї I. P, фѣнтѣна лї Martin, єтс, нѣ

sїnt лѣкрѣрї нїчї траїнїче, нїчї, сєрїоасє. Зпа се кїамъ о воїнїкѣ їзбїре де фантелє салє, къ о нємѣрїнїтѣ дпгостє нєнтрѣ копїї сїстїмѣлї че аѣ пѣскѣт къ о зрѣ креатоарє; epїzодѣл лї Martin este o фантезїє поєтїкѣ че мїросѣ де департє а мїтологїє.

III.

Їнтр'єн цїнст а Ардеалѣлї се ївї ла 1848 о зї фрѣмоасъ не зп кѣмп їнтїнс зндє патрѣзєчї мїї де Ромъні ста се аскълте, сѣзє арїпєлє знїї стєар їн трєї колорї, кѣвїнтѣл Інтєлїцєнцїєї арделєнє. Молдовєні шї Мѣнтєнї, прївєїї а тѣлѣзрѣїлор дїн Цѣрї, прївїа къ батає де їнїмъ адънарєа, ошїтїт грѣмадѣ кѣтє грамадѣ, дѣпъ сатєлє шї цїнстѣрїлє де зндє вєнїсєрѣ оамєнїї: Зп попор їнтрєг де ачєлашї порт шї ачєєашї лїмбѣ ка шї а попорѣлї пострѣ, ста мѣрєд їн лѣмїна соарєлї, шї пїнтрє сѣкманє се вїдєа амєстєкатє мѣлєтє сѣртѣчє; ачєстє сѣртѣчє акопєрїа пєнтѣрїлє тїнєрїтѣлї де фрѣнтє єшїт дїн Блаїѣ шї дїн скоалєлє Ардеалѣлї, тїнєрїт къ марє кѣраїѣ шї марє їзбїре де нєамѣл ромънєск! Мѣлѣт мїрарє їнсѣла прївєїїлор спєктѣколѣл фрѣцїєї кѣратє їнтрє сѣртѣчє шї сѣкманє; фрѣцїє нѣ нѣмаї де сѣнѣ дар фрѣцїє їн траїѣ шї їн обїчєїсрї, шї їн тоатє рєлацїїлє. Socїєtatєа їн Прїнцїпатє, ка тоатє соцїєтѣдїлє вєкї, єстє їнтємеїєтъ не нєпотрївїрї, не їнтєрєсрї че се прїгонєскѣ, шї не їєрархїї; Ардєлєнїї, толєрацїї нѣмаї не пѣмїнтѣл чєл окъна пѣлѣ ла 1848, шї прївїнд къ дѣїошїє де нєстє мѣнїї ла Цєрї, адїкѣ, ла Молдова шї Валахїа, алкѣтѣїа нѣмаї о фамїлїє, шї о фамїлїє патрїархалѣ. Ної Молдовєнїї, трєнтадї де їнтѣмплѣрїлє їсторїєї, мазїлї, нєамѣрї, вреслє, глєатє, воїєрї шї фєчїорї де воїєрї, вїдє прѣпѣдїтє їн їнтєнєрїкѣл дєскѣлєкѣтрєї, нѣ пѣтєм форма о фамїлїє патрїархалѣ ка ачєа ардє-

леанъ de la 1848. Прибежїи dar, инѣцишъ-торїи лѣтеї в Принчипате, а егалитѣци дренъ-трїлор, ѣар нѣ а оаменїлор, зрмаръ кѣ окїи плїни de мїраре зїмїтоаре фрѣдїа ачеаста, шї маї кѣ, интр'ен мїнст de инфокаре, ар фї дорїт сѣ нѣ се фї пѣскѣт фечїорї de боїерї.

Ин зїоа ачеа фрѣмоасѣ зп лѣкрѣ инсѣ лїпсїа не кѣмпѣл Блажѣлї... лїмба!.. Интелигенциї, фрадїи шї фїи а мїлор de Ромѣнї адѣнацї, de не трїзвеле кѣмпѣлї лїбертѣциї, нѣ ворѣа ромѣнеште, шї вїнтѣл инвїетор ал ачелей зїле мѣреде пѣрта не деасѣпра канетелор о бавїлонїе de кѣвїнте стѣопшїте шї смѣлсе дїн латїнеште* не каре вїедїї Ромѣнї нѣ ле инделеѣеа нїчї декѣм, de мї ле прїїмїа ка семне de мїнтѣре: зїкѣнд: о фї, dar... аша о фї!

Интр'о сѣтѣ сѣѣ доѣ de интелигенциї че се афла атѣнчї ла Блаж, нѣмаї не дої вѣрбацї ї-ам азїт грѣнд ромѣнеште кѣ Ромѣнїї, шї ачестїї, кѣнд її аскѣлта ворѣнд, стїра: аша! аша е! ѣар нѣ, о фї... аша о фї! — Знѣл дїн ачелї дої зїчеа: „Знѣрїї вреѣ Знїо!.. шїдїї че вра се зїкѣ Знїо? Вра сѣ зїкѣ кѣ пѣп'акѣм еї не-аѣ инкѣлекат не пѣр, шї акѣм вреѣ сѣ не пѣе шї шаоа вн суїнаре!“ Ал доїле стїра: „Зїтацївѣ не кѣмп, Ромѣнїлор! сїнтем мѣлдї ка кѣкѣрѣзѣл бразїлор; сїнтем мѣлдї шї тарї кѣ Дѣмнезеѣ е кѣ ної! — “Dintre-ачестї дої Ромѣнї каре грѣа ромѣнеште, Знѣрїї л'аѣ спѣнзѣрат не знѣл, ѣар не челалат Ромѣнїї л'аѣ нѣмїт кѣ фалѣ: Имѣратѣл Мѣнцїлор!

Фрадїї Арделенї се фѣлескѣ кѣ аѣ пост дешентѣторїї Ромѣнїей шї рестаѣраторїї лїмбей; адевѣрат este кѣ системеле лїмбїстїче с'аѣ пѣскѣт вн скоалеле латїне дїн Ардеал; de аколо, peste мѣнцї, ка зп похоїѣ с'аѣ ревѣрѣсат вн шесѣрїле поастре шї аѣ дат мѣна кѣ педантїзмѣл Молдо-Ромѣн. Педантїзмѣл Молдо-Ромѣн, мѣлт маї сѣперѣїцїал, аѣ продѣс о лї-

тератѣрѣ фѣрѣ вїеадѣ, еспѣсѣ критїчей, шї каре нїчї о датѣ нѣ ва кѣштїга дрепѣл de имѣ-мїntenїре вн сїнѣл знѣї неам че аѣ импровїзат мїнѣнателе баладе (кѣнтїче вѣтрїнештї) кѣлѣсе шї скоасе лѣ лѣмїнѣ de В. Александрї, Граматїчїї Арделенї сокотескѣ кѣ скѣпареа шї че-рїчїреа Ромѣнїей стаѣ нѣмаї вн системеле лїмбїстїче; de ачееа Арделенїї с'аѣ озѣндїт а се импѣрїї дешѣвѣршїт вн доѣ нѣацїї: зна, Латїнеаскѣ, ал доїлеа, Ромѣнеаскѣ; de ачееа нїчї о карте нѣ сѣ тїпѣреште вн Ардеал каре се поатѣ фї четїтѣ шї инделеасѣ de тоатѣ Ромѣнїмеа.

Прївелїштеа адѣнѣрей de ла Блаж, азїреа кѣвїтелор Ромѣно-Латїне че с'аѣ постїт не кѣмпѣл лїбертѣциї, шї четїреа скїерей Длѣї А. Паниѣ (їсторїа Ромѣнїлор дїн Дачїа сѣне-рїоарѣ) не-аѣ внтемеїет вн идея кѣ системеле лїмбїстїче аѣ амеїїт канетеле а мѣлор Ромѣнїї кѣ кап инкѣт ачештїї парѣ, а нѣ маї шї нїчї скїерей нїчї грѣї.

Історїа Длѣї Ларїѣ е персонїфикацїа знѣї систем; ачеастѣ исторїе нѣ поате слѣзїї de внвѣдѣтѣрѣ Ромѣнїлор, кѣчї системѣл лїмбей вїеакѣ сѣзїетѣл. Дакѣ шефїї нѣ ворѣескѣ лїмба солдацїлор, дакѣ внвѣдацїї шї асторїї нѣ скрїѣ pentѣрѣ попор, апої de че маї пердѣ вре-меа вн ворѣе шї вн скїерей неїнделеѣе?

Нѣ зїк нїмїкѣ дешѣре суїрїтѣл дешѣмѣнос а исторїей Романїлор... сокот внсѣ кѣ е време ка сѣ не опрїм не ачеастѣ кале de партїде; de мѣлт че не вом лѣзда, de мѣлт че вом хѣ-лї челелалте неамѣрї, Ромѣнїї вор сокотї кѣ сїнт вѣнї шї марї дїн пѣскаре шї се вор акѣѣнда ѣарѣшї вн сомнѣл лор адїнк.

A. P.

ХРОНИКЪ.

Имѣратѣл Росїей, Некѣлаї Павловїчї, аѣ мѣрїт дн 18 Феврѣарїе, (2 Martie) 1855!!

* Bezi Organѣл лѣмїнѣрїї дїн Блаж.